

Imatge del correloc extreta de elbruguers.cat

L'AGENDA CULTURAL

Imatge procedent de vidreres.cat

Diumenge, 10 de setembre

9h - Matinades (Pl. de la Vila, Viladecans) - Grallers l'Anguila.
 12h - Diada castellera (C/ Doctor Robert, La Bisbal del Penedès) - Castellers de Gavà.
 20h - Ofrenes florals (Monument als Màrtirs del Setge de 1714).
 21:15 - Confecció del signe + (Pl. Major).

Dilluns, 11 de setembre

12h - Ofrenes florals (Monument als Màrtirs del Setge de 1714). Hi haurà cant coral, danses de l'Esbart Bruguers, pilar dels Castellers de Gavà i la interpretació de l'himne nacional de Catalunya per part dels

Grallers l'Anguila.

Dissabte, 16 de setembre

17h - Diada bastonera (L'Espluga de Francolí) - Bastoners de Gavà

Diumenge, 17 de setembre

12h - Diada castellera (Pg. de l'Església, Begues) - Castellers de Gavà

Dissabte, 23 de setembre

17h - Diada bastonera (Espluques de Llobregat) - Bastoners de Gavà

19h - Diada castellera (Esplugues de Llobregat) - Castellers de Gavà

Diumenge, 24 de setembre

Aplec de Sant Miquel (Castell

d'Esrampunyà)

Després de la pujada a peu o en bicicleta, hi haurà esmorzar popular. D'entre totes les activitats d'enguany, hi haurà contacontes, taller d'escriptura medieval, taller de dansa tradicional amb els Grallers l'Anguila i exhibició dels Castellers de Gavà.

Diumenge, 1 d'octubre

18h - Dansa tradicional catalana (Lleida) - Esbart Bruguers

Diumenge, 22 d'octubre

12h - V Diada dels Castellers de Gavà (Pl. Josep Tarradellas)

Més actes a www.xerínolis.cat

SUBSCRIU-TE!

Vols rebre la Revista Xerínolis a la teva bústia electrònica? És fàcil, ràpid i gratuït!

Nomes has d'enviar-nos un correu electrònic amb la paraula 'ALTA' a l'assumpte del correu. No necessitem més dades, perquè ens comprometem exclusivament a informar-vos sobre la Cultura Popular de casa nostra.

Si vols donar-te de baixa, escriu-nos un correu amb la paraula 'BAIXA'.

info@xerínolis.cat

Agenda llúida pels Grallers l'Anguila

Els Grallers l'Anguila van tenir una agenda ben farcida d'actuacions durant els mesos de juny i juliol. Amb l'arribada de les diferents festes majors de la comarca, van participar de les matinades de Sant Joan Despí, del barri de Casablanca (Sant Boi de Llobregat) i del barri de la Torre Roja (Viladecans). Entremig de totes elles, va esdevenir la Festa Major local amb unes exitoses matinades.

Activitat de Cultura Popular organitzada per Areola

El grup de criança Areola va organitzar una nova activitat dilluns, 26 de juny. A les portes de Sant Pere, cap millor tema que la Cultura Popular.

A la masia de Can Sellarès, i aprofitant els decorats que encara hi havia per Sant Joan, van anar entreteixint diferents activitats i jocs. Entre d'altres, la canalla va poder-se vestir de diables, amb maça i tot, van crear una Cuca improvisada

EDITORIAL

La cultura popular com a eina d'inclusió

El gener de 2016, en Roger Buch, polític i escriptor, va publicar un article sobre els 5 secrets de la cultura popular. Quin potencial no expremut té la cultura potencial a la nostra població?

Associacionisme i voluntariat

A Catalunya, la cultura popular és a les mans del poble. I això implica que és el poble qui se'n cuida. Disposem d'un bagatge humà i material envejable, amb múltiples espais de difusió gratuïta. A d'altres països, per poder ocupar el carrer, han de recórrer a professionals i

assumir unes despeses superiors a les nostres.

Arrelament

Les entitats s'organitzen de manera local, no pas comarcal o nacional. Això els permet un contacte directe amb la seva societat. Gràcies a això, és habitual que prenguin les regnes en l'organització de les Festes Majors i altres esdeveniments.

Festa i participació

Les diferents activitats de cultura popular són una crida a la participació ciutadana. No hi ha espectadors ni actors. Tots

podem participar-hi!

Inclusió

La cultura popular permet convergir diferents estrats socials i generacionals en un mateix grup; al contrari que alguns equipaments on la gent es segrega per edats. També permet acollir els nouvinguts.

Innovació

La cultura popular està en contínua evolució. El correfoc es va 'inventar' el 1979 i la incorporació de la dona als castells o al ball de bastons, van permetre un salt qualitatiu d'aquestes tradicions.

La flama del Canigó arriba a Gavà

Divendres 23 de juny, la Flama del Canigó va arribar a Gavà per cinquè any consecutiu. Els atletes del Club d'Atletisme Gavà portaven la torxa des de la població veïna de Sant Boi de Llobregat. Abans d'això, l'AEiG Roc del Migdia han estat

els encarregats de recollir la flama al cim del Canigó i els ciclistes de la UME van venir des d'Espinavell recorrent un total de 178km fins a Gavà. És el 4t any consecutiu que ho fan. Els Grallers l'Anguila i la gegantona Bruguers rebien la flama a la Rambla i l'acompanyaven fins a la Pl de Josep Tarradellas on l'Encarna Esteve, de la secció local de l'ANC, va llegir el manifest nacional d'Omnium Cultural. En Raúl Puga, dels Grallers

l'Anguila, va llegir el local.

Per primer cop, es van repartir fanalets amb la Flama a les entitats organitzadores de les altres revetlles: AV Bruguers, GavaDance i l'AV Àngela Roca. La Flama va arribar a tots els racons de la ciutat.

La comitiva va continuar amb una senyera gegant fins a la Plaça de Jaume Balmes, on es va procedir a l'encesa de la foguera. Per acabar, concert de Trast, i ball de revetlla amb DJ Trabubu.

L'Aplec de Sant Miquel torna a omplir el Castell d'Eramprunyà de cultura popular

Imatge extreta de elllar.cat

Com ja és habitual, el Castell d'Eramprunyà acollirà una nova edició de l'Aplec de Sant Miquel, organitzat per la UME amb la col·laboració de moltes altres entitats de la ciutat.

Entre els actes de cultura popular, hi haurà un taller de dansa tradicional i concert, a càrrec dels Grallers l'Anguila i una exhibició dels Castellers de Gavà.

A banda de la cultura popular, els organitzadors oferiran d'altres activitats com ara un contacontes, una representació teatral, un taller d'escriptura medieval o bé un tast popular de ratafia.

Èxit casteller a la Diada de Sant Pere

La diada casteller d'enguany va comptar amb la participació dels Matossers de Molins de Rei, dels Passadors de Sant Adrià de Besòs i, per suposat, dels Castellers de Gavà.

La diada va començar amb dos intents desmuntats per part dels castellers locals i dels Matossers. També els de Sant Adrià van haver de desmuntar a segona ronda. Tal i com informen des dels Castellers de Gavà, "les tres colles vam 'patir' els dubtes inicials de la canalla,

però la feina de les respectives tècniques va permetre finalment assolir les construccions previstes". De fet, el primer intent de 3 de 6 gavanenc, es va desmuntar quan l'aixecadora ja estava col·locada, però un dels dosos va tenir dubtes i van decidir recular.

Cal destacar la participació dels Grallers l'Anguila, que van interpretar el toc de castells per a la colla local i van donar un cop de mà als Castellers de Sant Adrià.

Castells de Festa Major de Sant Pere

Castellers de Gavà: p4, id3de6, 3de6, 4de6a, 3de6a i 2p4 de comiat

Matossers de Molins de Rei: 2p4, 2id3de7, 2de6, 4de6 i p5 de comiat

Passadors de Sant Adrià de Besòs: p4, 3de6, id3de6a, 3de6a, 2de6 i p5 de comiat

Missa solemne i ball de rams el dia de Sant Pere

Ball de rams (superior) i vano (inferior)

El dia de Sant Pere naixia amb incerteses sobre el temps. Després de dues setmanes amb un sol abrasador i temperatures abusives, l'inici de la nostra festa penjava d'un fil. però el temps es va comportar...

L'homilia va anar acompanyada de diferents peces interpretades per la Coral Sellarès i un quartet de corda, i també de dues danses interpretades per l'Esbart Brugués: el ball del punta i taló, del Pallars, a càrrec del grup Infantil; i la Moixiganga

d'Algemés, coreografiada per en David Martínez.

En acabat la missa, el públic va presenciar el 1r Ball de Rams popular de Gavà. La gent podia adquirir el vano i el ram, imprescindibles per a la dansa, a un preu popular en una carpa ubicada a la sortida de la parròquia. Un cop tot preparat, el toc de trompetes posava en alerta els balladors, com antigament passava. Una música d'entrada a plaça per a disposar-se en dues fileres i, ja

per fi, el Ball de Rams de Gavà sonava per primera vegada en públic. Fins a 44 persones van ballar en aquesta primera edició que va cloure amb l'emblemàtic ball de rams de la Trinca.

Les diferents peces musicals del nostra ball de rams han estat compostes per en Joan Casas, director de la Coral la Igualtat, i enregistrades per la Cobla Berga Jove. La coreografia és obra d'en Joan Martí, director de l'Esbart Brugués.

XIII Diada Bastonera al Raval de Barcelona

Dissabte, 15 de juliol fou el dia de la XIII Diada Bastonera del Raval. Els Bastoners del Raval, amb la col·laboració de l'Associació Institut de Promoció de la Cultura Catalana, organitzaven un any més la seva diada bastonera,

emmarcada a la Festa Major del Raval.

Un total de set colles van participar-hi: Bastoners del Raval, de Gavà, de Gràcia, de Sant Pere de Ribes, Ball de Bastons del Clot, de Tarragona i Ball de Totxets de Camporells, un poble de menys de 200 habitants de la Franja de Ponent. A tall anecdòtic, els bastoners de Camporells van deixar-se el seu estendard al poble i van fer venir l'alcalde expressament a portar-los-hi.

La Plaça del Padró, acullí els dos balls de lluïment de cada colla. Tot seguit, els Bastoners de Gavà van obrir la comitiva enfilant el carrer del Carme fins a la Rambla, on una bona munió de turistes es sorprenien amb la música i dansa del ball de bastons.

La vetllada va acabar amb l'esclat final, un moment en què totes les colles es van distribuir per la plaça i cadascuna ballava sense descans una peça del seu repertori. L'objectiu

consistia a ser l'última colla a deixar de ballar. I si aguantar uns quants minuts saltant i picant ja és complicat, la feina dels grallers també es complicada després de dues hores de cercavila. Finalment, tres colles van ser capaces d'aguantar fins al final: els Bastoners del Raval, el Ball dels Totxets (Camporells) i la nostra colla local, els Bastoners de Gavà.

En acabat la cercavila i els balls de lluïment, sopar de germanor.

Les matinades van obrir la jornada amb més cultura popular de la Festa Major de Sant Pere '17

La Plaça de l'Església va ser la línia de sortida de les Matinades de la passada Festa Major de Sant Pere. Quan passaven alguns minuts de 2/4 de 10 del matí, els Grallers

l'Anguila, acompanyats dels Grallers de Viladecans i dels Grallers dels Castellers del Prat van començar a desfilat pels carrers del centre de la vila.

Els músics van fer diverses parades al recorregut per tal de fer sonar les tradicionals peces de lluïment. Entre d'altres, han interpretat la Dolors de Munt, la Tarantel·la de la Pera, la Manta al Coll, el Circ o el Gener. La primera parada ha estat a la

Plaça de la Pagesia; la segona, a la Plaça Major, on hi havia un mercat d'artesanía de gent gran; i la tercera, a la plaça Josep Tarradellas, on els esperava una taula farcida amb begudes, pastetes i galetes.

Han prosseguit el seu recorregut rambla amunt fins davant de la Cafeteria Royal, on han fer un esmorzar de germanor abans de la diada castellera.

La revista Xerínolis estrena capçalera

El primer número de la revista Xerínolis va sortir amb una capçalera provisional. Vam fer ús d'una imatge que l'Ajuntament va dissenyar per a les primeres jornades Xerínolis. Per a aquest 2n número, ja fem servir la que serà la nostra capçalera oficial, dissenyada per l'Aina Soria Sala, vinculada a la cultura popular de Gavà a través de l'Esbart Brugués. S'hi poden observar diferents elements del Xerínolis.

LES ENTITATS PARLEN...

Què és el ball de rams?

Esbart Brugués

esbartbruguesdegava@gmail.com

El Ball de Rams és un tipus de dansa catalana que va estendre's de manera desigual a les comarques veïnes de Barcelona, entre les quals el Baix Llobregat i el Vallès. No cal anar gaire enllà per a veure que l'origen etimològic de la dansa es basa en el seu element més definitori: els dansaires, especialment les dones, porten un ram de flors a les mans. Aquest objecte és condició *sine qua non* per a participar de la festa. En trobem diferents variants, però la majoria d'elles, si no totes, acaben convergint

en el fet que era l'home qui comprava el ram i li regalava a la noia amb qui volia ballar.

Gavà no escapava a la norma de l'època i també feia el seu Ball de Rams com moltes altres poblacions veïnes entre les quals destaquem Corbera de Llobregat i El Prat de Llobregat. La població gavanenca esperava amb il·lusió la festa major, perquè a l'antigor, la majoria de famílies vivien del camp o de la indústria que anava instal·lant-se al municipi. Els actes de festa major eren el seu refugi, el trencament de la

tediosa rutina de feina o escola. El ball de rams era una dansa d'envelat, com també ho eren el ball de casats, el ball de la Toia o el ball del fanalet. Tots ells, documentats a la nostra població durant el segle XX. Però per què es va deixar de ballar? Preguem que ens disculpin, perquè no tenim una resposta taxativa. Malgrat això, una ràpida consulta als programes de Festa Major ens permeten veure que el 1956 va quedar suprimit del programa. 'Suprimit' era un eufemisme de 'prohibit'?

ENTITATS DE CULTURA POPULAR A GAVÀ

Agrupació de Gegants i Gegantons

Entitat portadora dels gegants i gegantons de la ciutat.

web: gegants.gava.ppe.entitats.diba.cat

e-mail: gegantons.gava@gmail.com

Companyia General del Foc

Colla de diables, portadora de les bèsties i la comparsa de verdures.

web: ciageneraldefocgava.wixsite.com/cia-gava-foc

e-mail: ciageneraldelgocgava@gmail.com

Grallers l'Anguila

e-mail: grallerslanguiladegava@gmail.com

AEiG 'Roc del Migdia'

Entitat dedicada a l'escoltisme i portadora de la campana de Sant Pere.

web: rocdelmigdia.gava.ppe.entitats.diba.cat

e-mail: rocdelmigdia@escoltesiguies.cat

Esbart Bruguers

Grup dedicat a la difusió de la dansa d'arrel catalana.

e-mail: esbartbruguesdegava@gmail.com

Sonaquetomba

Grup de timbalers i percussió.

web: sonaquetomba.blogspot.com.es

e-mail: sonaquetomba@gmail.com

Bastoners de Gavà

Colla bastonera de la ciutat.

web: bastonersdegava.cat

e-mail: contacte@bastonersdegava.cat

Esplai El Mamut

Entitat dedicada al lleure i portadora del Drac Món.

e-mail: mamut@fundesplai.org

Unió Muntanyenca Eramprunyà

Entitat excursionista i portadora de la Cuca Mallola.

web: www.umegava.org

e-mail: umegava@gmail.com

Castellers de Gavà

Els castellers de la vila, hereus dels Xiquets d'Eramprunyà.

web: castellersdegava.cat

e-mail: castellersdegava@gmail.com

Gavà - Flama i Caliu de Sardana

Entitat dedicada al cultiu i ensenyament de la sardana.

*La gent de la cultura popular
som la terra
on s'ha arrelat
aquest país.*

Manuel Cubeles i Solé
Coreògraf català (1920)

APRÈN AMB XERINOLIS

El vestuari bastoner

Mocador de cap

Aquesta peça de vestir té el seu origen primigeni en la protecció ocular. És a dir, protegia els ulls de la suor del front. En qualsevol cas, és habitual veure'l lligat al coll com a ornament.

A la colla dels Bastoners de Gavà, els músics també el porten al coll.

Faixa

És una peça de tela allargada molt estesa arreu de la mediterrània europea. La seva funció era protegir les lumbar dels pagesos quan feinejaven al camp. Però durant els segles XVII i XVIII també formava part del vestuari a les ciutats. Malgrat que el seu ús als bastons pugui semblar estètic, una faixa ben lligada ajuda a protegir la seva esquena durant els salts.

Faldellí

És una peça de tela rectangular que es lliga a la part superior dels pantalons. Sol ser de color ben viu i amb una, dues o tres franges longitudinals d'un altre color, generalment blanc. Originalment, eren més allargats i, fins i tot, lleugerament acampanats, la qual cosa permetia que voleïessin quan el bastoner girava.

El faldellí era una peça de vestir masculina. Recordeu que el Ball de Bastons era una dansa ballada exclusivament per homes i no va ser a partir del segle XX que algunes colles van permetre la incorporació de les dones. Casualment, a Gavà, la majoria d'integrants de la colla són dones o noies. El vestuari de bastoner a Gavà també forma part del ball de la Tornaboda, que és com es devia ballar a principis del segle XX.

Camalls

Peça de vestir masculina feta de drap que, habitualment, duu cosits diferents picarols que dringuen en caminar, saltar o ballar. Són habituals als balls de batons i també als balls de Gitanes, estesos en diferents formes pel litoral català des del Camp de Tarragona fins el Maresme.

Espardenyes

Calçat fet amb sola d'espart, tela de coló i vetes de diferents colors. És habitual veure-les amb sola de cautxú, perquè augmenta la seva durabilitat i permet una major tracció durant el ball. És un calçat molt versàtil i, fins i tot, forma part del vestit de gala del cos de Mossos d'Esquadra.